

RESUMÉ

Pavel Krajíc: Sebevražda – mravní hodnocení

Cílem práce bylo popisnou formou prezentovat sebevražedné jednání jako společenský jev, zaujmout etické stanovisko, nabídnout i možnou pomoc, která má předejít riziku sebevraždy.

Lidský život je třeba pojímat jako Boží dar, který je posvátný. Z posvátného charakteru života vyplývá jeho nedotknutelnost. Současná kultura, kterou Jan Pavel II. nazval „kulturou smrti“, je namířena proti lidskému životu, pokud se neodvíjí podle jejích představ, což má neblahé důsledky pro handicapovaného člověka.

Bible sebevraždu neřeší po morální stránce, nýbrž ji zachycuje pouze jako proběhnuvší událost.

O sebevraždě se zmiňují i nebibličtí autoři od starověku přes středověk až do dnešních dob. Někteří z nich se proti ní ostře vyslovují, jiní ji naopak schvalují.

Problematika odmítnutí církevního pohřbu narážela na mnohé otázky ohledně sebevrahova úmyslu. Tradiční odepření zůstává v současnosti otevřené a rozhodnutí o něm se ponechává na pastorální moudrosti místního ordináře.

Obvykle bývá sebevražda posuzována z hlediska sociologického, psychiatrického a psychologického. Sociologie přistupuje k sebevraždě jako k sociálnímu jevu, jehož epidemiologie je makrospolečensky podmíněna. Psychiatrie se naopak soustředí především na hledání patologických příčin. Psychologický přístup hledá vysvětlení sebevražedných tendencí pomocí psychických faktorů.

Člověka, který spáchal sebevraždu, nelze jednoduše odsoudit, neboť mnohdy je jeho odpovědnost snížena natolik, že nelze hovořit o svobodném činu. Vždy je tedy nutno posoudit situaci, při níž k sebevraždě došlo. Zvláštní pozornost je třeba věnovat i tradičním argumentům zakazující sebevraždu. To, že jejich síla může být oslabena, dokládá teologická reflexe v případě sebeobětování.

Člověku, který se pokusil o sebevraždu nebo o ní uvažuje, je třeba poskytnout pomoc. Může se jednat např. o člověka, který prožívá pocit neuznání ze strany okolí. Nelze opominout i fenomén existenčního vakua, proti němuž je nutné se vypořádat výchovou k odpovědnosti. Nezbytné je rovněž předejít vzniku duševních poruch, které v určitých případech se suicidálním jednáním souvisí.

Zvláštní formou sebevraždy je asistované suicidium, kdy nevléčitelně nemocný požádá druhou osobu o pomoc či radu, jak spáchat nepřírozenou smrt. Akt ukončení života provede samotný pacient. V případě eutanázie by tak provedl sám lékař. Při posuzování pacientovy odpovědnosti nelze opominout různé okolnosti, např. depresi z osamělosti, nátlak okolí, strach ze ztráty lidské důstojnosti. Problém je zřejmě spjat se selháním lékařství, ale i s celkovým stavem společnosti v důsledku materialismu. Paliativní péče svým přístupem sebevraždu u pacienta nepodporuje. Nabízí uspokojení jeho biologických, psychosociálních a spirituálních potřeb, které napomáhají předejít riziku asistovaného suicidia a eutanázie.